

LEKTOR STRANAC

POČETAK I KRAJ INTERNACIONALIZACIJE NASTAVE U SRBIJI

Prof. dr Pavle Sekeruš
Univerzitet u Novom Sadu

TERMIN

- ▣ Latinska reč *lector* označava nekoga ko glasno ili u sebi čita.
- ▣ Semantičko polje reči danas izuzetno bogato
- ▣ Nas najviše zanima korišćenje reči u visokom obrazovanju gde *lektor* označava predavača na univerzitetu ili ustanovi sličnog obrazovnog tipa, često istraživača na početku karijere, u hijerarhiji niže od profesora, koji predaje ili vodi neku istraživačku grupu.

UPOTREBA TERMINA U SRPSKOM JEZIKU

- ▣ Reč se u srpskom jeziku javlja i u množtvu drugih upotreba:
 - ▣ **lektor** (u izdavačkoj kući ili medijima),
 - ▣ **lektor stranac** (strani državljanin koji drži vežbe iz jezika),
 - ▣ **strani lektor** (verovatno sinonim sa prethodnim)
 - ▣ **lektor u inostranstvu** (domaći državljanin koji drži vežbe iz srpskog jezika),
 - ▣ **viši lektor, lektorat** itd.

- ▣ **Lektor stranac** najstariji i najrasprostranjeniji oblik internacionalizacije nastave kod nas.

ZNAČAJ LEKTORA STRANCA

- ▣ U današnjem globalizovanom i smanjenom svetu gde se informacije i ljudi brzo i lako prebacuju sa jednog na drugi kraj globusa, teško je zamisliti kakav su značaj, još dobrim delom XX veka, imali ovi kulturni medijatori, prozori u do skora teško dostupne i manje ili više daleke kulture.
- ▣
- ▣ Sa druge strane, bili su i ostali važni promoteri srpske nauke i kulture.

ZAKONSKI OKVIR

- ▣ **ЗАКОН О ВИСОКОМ ОБРАЗОВАЊУ**
- ▣ **Члан 70.**
- ▣ *Звања сарадника су: сарадник у настави и асистент.*
- ▣ *Звања сарадника у извођењу наставе у оквиру студијских програма страних језика су: **лектор и виши лектор.***
- ▣ *Општим актом високошколске установе прописују се услови за избор у звања сарадника из става 2. овог члана.*
- ▣ *Општим актом високошколске установе могу се утврдити и друга звања сарадника*

ЛЕКТОР I VIŠI ЛЕКТОР НА FF UNS

- ▣ *Члан 125 Статута ФФ: Звања сарадника јесу : асистент, сарадник у настави, **лектор** , **виши лектор** и стручни сарадник.*
- ▣ *Члан 128. Звања сарадника у извођењу наставе у оквиру студијских програма страних језика је су : **лектор** и **виши лектор** .*
- ▣ *Звање лектора може да стекне лице које има завршене мастер академске студије из одговарајуће области или стечено високо образовање из одговарајуће области према раније важећим прописима , општи успех најмање 8 (осам) и способност за наставни рад . Звање вишег лектора може да стекне лице које , поред услова за избор у звање лектора , има објављене стручне односно научне радове... .*

LEKTOR STRANAC NA FF UNS

- ▣ Члан 75. Статута ФФ УНС: Наставно-научно веће Факултета – доноси одлуку о ангажовању **лектора странаца** и гостујућих професора.
- ▣ **Predlog izmena Statuta FF:** Факултет може за потребе реализације студијских програма страних филологија ангажовати и лекторе странце.
- ▣ Лектор странац се ангажује на основу међудржавних споразума, споразума о сарадњи са другим страним институцијама или по препоруци.
- ▣ За лектора странаца може бити изабрано лице које има завршене најмање основне академске студија обима 180 ЕСПБ бодова, искуство у превођењу, педагошко искуство, позитивну препоруку претходног послодавца.
- ▣ Одлуку о ангажовању лектора странаца доноси Наставно-научно веће на предлог одсека за једну школску годину.
- ▣ Са изабраним лектором декан закључује уговор за једну школску годину у складу са важећим прописима.
- ▣ Ugovor sa lektorom strancem se može obnavljati bez ograničenja.

LEKTORI STRANCI NA UNIVERZITETIMA U SRBIJI

- Na Novosadskom univerzitetu odnosno na FF ima 28 stranaca koji rade u nastavi stranih jezika:
 - 14 u zvanju **lektora stranca** (5 međudržavni sporazum, i 9 sporazum FF sa drugim ustanovama).
 - 1 francuski stažista.
 - 7 nastavnika kineskog u okviru Konfučijevog centra.
 - Strane ambasade i kulturni centri direktno su predložili lektore za nastavu jezika (grčki, danski, turski, persijski, portugalski...).
 - Na odsecima stranih jezika ima i stranaca biranih u druga zvanja (docenti, viši lektori), koji žive i rade u Novom Sadu.
- Na Univerzitetu u Beogradu angažovan 51 lektor stranac, u Kragujevcu 5 i Nišu 8.

PROCEDURA ANGAŽOVANJA

- Izuzetno složena. Potrebno je sastaviti dosije od pedesetak strana za svakog lektora stranca i platiti takse od 50.000 dinara radi dobijanja radne dozvole za zapošljavanje stranog državljanina.
- Visoko školstvo bi trebalo izuzeti iz *Zakona o zapošljavanju stranaca* odnosno pojednostaviti proceduru za dobijanje radne dozvole za strance koji zasnivaju radni odnos radi obavljanja delatnosti visokog obrazovanja **kad dolaze po osnovu međudržavnih sporazuma i sporazuma o međunarodnoj saradnji visokoškolskih ustanova.**
- Za lektore strance koje finansiraju druge države ova procedura nije potrebna. Sa njima se zaključuje ugovor o angažovanju u kojem se navodi da finansijske obaveze snosi druga strana. Na osnovu tog ugovora regulišu svoj boravak.

FINANSIRANJE

- ▣ Veoma raznoliko: Ministarstvo prosvete, strane vlade, fakulteti i to u različitim modalitetima.
- ▣ Finansiranje iz Ministarstva trenutno nejasno.
- ▣ Do pre nekoliko godina Ministarstvo (iz teško objašnjivih razloga), dostavljalo posebna sredstva za plate lektora stranaca samo jednom univerzitetu. Nakon intervencije, pre nekoliko godina, krug proširen na još jedan univerzitet.
- ▣ Za 2014/15. Ministarstvo UNSu nije ništa uplatilo za angažovanje lektora stranaca. Izgleda da će se takva politika nastaviti i u 2015/16.
- ▣ Rezultat: Nezadovoljstvo fakulteta.

SMEŠTAJ LEKTORA STRANACA

- ▣ O smeštaju **lektora stranaca** odlučuje se u trouglu Univerzitet, Ministarstvo, Studentski centar. Univerzitet saopštava svoje potrebe ali odluku donosi Ministarstvo u komunikaciji sa direktorom Centra, što je izvor čestih nesporazuma.
- ▣ Iz nepoznatih razloga lektorima strancima na UNS se nudi smeštaj u domu udaljenom od Kampusu (Sajmište), sa relativno niskim standardom usluga.
- ▣ Rezultat: većina stranaca nakon kratkog boravka bira da iznajmi svoj stan u blizini Kampusu.

ZAKLJUČAK

- ▣ Iako je kontakt sa drugim kulturama danas veoma olakšan, značaj lektora stranaca na univerzitetima i dalje izuzetno velik: nosioci saradnje sa ustanovama sa kojih dolaze, pokretači zajedničkih projekata, promoteri srpske nauke i kulture .
- ▣ Među retkim činionicima internacionalizacije nastavnog procesa u Srbiji.
- ▣ Procedure angažovanja komplikovane i skupe.
- ▣ Smeštaju se ne poklanja odgovarajuća pažnja.
- ▣ Finansiranje iz Ministarstva trenutno ne ohrabruje njihovo anagažovanje